

UZASADNIENIE

co do całości 7 wyroków z 18 maja 2023 roku

1. M. T. wniosła 7 pozwów przeciwko (...) sp. z o.o. o zapłatę: 25 690,22 zł, 30 882,44 zł, 30 524,74 zł, 25 327,26 zł, 29 074,44 zł, 24 424,44 zł, 25 206,09 zł oraz o zwrot kosztów procesu. Pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zwrot kosztów procesu. Wszystkie te sprawy zostały połączone do łącznego rozpoznania pod wspólną sygnaturą IV GC 316/23, gdyż mogły być objęte jednym pozwem i były ze sobą w związku – zawierały takie same twierdzenia i wnioski dowodowe. Ze względu na zbieżność twierdzeń i dowodów stron uzasadnienie jest sporządzone łącznie do wszystkich 7 wyroków.

2. Postępowanie toczyło się według przepisów o postępowaniu w sprawach gospodarczych. Pełnomocnictwo dla pracowników pozwanej spółki O. K. i Ł. P. zostało pisemnie udzielone tylko do jednej z połączonych spraw, ale obecny na rozprawie prokurent samoistny spółki (...) potwierdził, że pracownicy ci reprezentują spółkę we wszystkich połączonych sprawach.

I. *Stan faktyczny*

3. (...) sp. z o.o. współpracowali ze sobą w latach 2020-2022. Współpraca polegała na tym, że pracownicy (...) sp. z o.o. zamawiali i odbierali paliwo dostarczone przez pracowników M. T.. Płatność przez (...) sp. z o.o. w okresie współpracy następowała zawsze według tego samego schematu – odbierający towar pracownik (...) sp. z o.o. podpisywał dokument wydania zewnętrznego (WZ), następnie M. T. wystawiała fakturę w dacie dostarczenia towaru i z terminem płatności tydzień od wystawienia faktury. Faktury wraz z podpisanym dokumentem wydania zewnętrznego były wysyłane zbiorczo pocztą tradycyjną do (...) sp. z o.o. z datą doręczenia często po terminie płatności. (...) sp. z o.o. akceptowała taką praktykę i księgowała faktury. Faktury podlegały akceptacji przez dyrektora (...) sp. z o.o. na podstawie ich treści zgodnej z dokumentem WZ i po akceptacji następował przelew środków pieniężnych zgodny z fakturą. (...) sp. z o.o. zawsze regulowała nadsyłane faktury.

bezsporne, dowody: potwierdzenia płatności (k. 214-241, 253-280, 295-322, 419-432, 457-470, 515-528), zeznanie świadka A. Ł. (k. 539), zeznanie świadka K. P. (k. 539).

4. M. T. na podstawie rzeczywistych dostaw towarów do (...) sp. z o.o. wystawiła następujące faktury:

- (...) na 11 592 zł, wystawiona 27.02.2021 r. z terminem zapłaty 6.03.2021 r.,
- (...) na 18 648 zł, wystawiona na 16.03.2021 r. z terminem zapłaty 23.03.2021 r.,
- (...) na 11 286 zł, wystawiona 12.05.2021 r. z terminem zapłaty 19.05.2021 r.,
- (...) na 478 zł, wystawiona 13.05.2021 r. z terminem zapłaty na 20.05.2021 r.,
- (...) na 17 802 zł, wystawiona 24.05.2021 r. z terminem zapłaty 31.05.2021 r.,
- (...) na 10 920 zł, wystawiona 10.06.2021 r. z terminem zapłaty 17.06.2021 r.,
- (...) na 13 780 zł, wystawiona 10.06.2021 r. z terminem zapłaty 17.06.2021 r.,
- (...) na 17 802 zł, wystawiona 24.05.2021 r. z terminem zapłaty 31.05.2021 r.,
- (...) na 19 422 zł, wystawiona 11.04.2021 r. z terminem zapłaty 18.04.2021 r.,
- (...) na 9000 zł, wystawiona 23.04.2021 r. z terminem zapłaty 30.04.2021 r.,

- (...) na 10 626 zł, wystawiona 27.03.2021 r. z terminem zapłaty 3.04.2021 r.,
- (...) na 13 156 zł, wystawiona 28.03.2021 r. z terminem zapłaty 4.04.2021 r.,
- (...) na 11 726 zł, wystawiona 23.06.2021 r. z terminem zapłaty 30.06.2021 r.,
- (...) na 12 850 zł, wystawiona 30.06.2021 r. z terminem zapłaty 7.07.2021 r.

Powyższe faktury zostały wystawione w dniu dostawy towarów i odpowiadały co do ilości towaru dokumentom WZ podpisanym przez pracowników (...) sp. z o.o.

dowody: faktury z dokumentem WZ (k. 11-12, 57-60, 92-97, 139-142, 185-188, 243-244, 281-282, 284, 286, 323-324, 326-327, 329-330, 354-355, 389-392, 433-434, 436-437, 471-472, 474, 510-511, 513-514), wydruk zgłoszenia przewozu towarów (k. 242, 283, 285, 325, 328, 435, 438, 441-443, 473, 475, 481-483, 509, 512, 529-531), zeznanie świadka A. Ł. (k. 539), zeznanie świadka K. P. (k. 539).

5. (...) sp. z o.o. otrzymała informację o powyższych fakturach do zapłaty od M. T. dopiero wraz z wezwaniem do zapłaty nadanym 15.12.2022 r.

dowody: korespondencja (k. 13-15, 31, 61-63, 74, 98-100, 114, 143-145, 160, 189-191, 202, 245-246, 287-288, 331-332, 356-358, 369, 393-395, 406, 439-440, 477-480, 532-533), zeznanie świadka A. Ł. (k. 539), zeznanie świadka K. P. (k. 539).

II. *Ocena dowodów*

6. Sąd oparł swoje ustalenia na dowodach wyżej wskazanych. Sąd uznał za wiarygodne dokumenty przedłożone w sprawie. Pozwana zaprzeczała ich prawdziwość, opierając swoje twierdzenia na tym, że przed korespondencją z wezwaniem do zapłaty nie otrzymała tych dokumentów ani towary opisane w dokumentach nie zostały jej dostarczone. Powódka przedłożyła dokumenty odpowiadające takim, które dotychczas były podstawą niekwestionowanych płatności realizowanych przez pozwaną na rzecz powódki przy innych dostawach w ramach współpracy, realizując tym samym obowiązek wykazania okoliczności, z której wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.). W takiej sytuacji to pozwana powinna była wykazać, że mimo dotychczasowej niekwestionowanej takiej samej współpracy i podpisów pracowników pozwanej na dokumentach wydania towaru, żądane w procesie płatności były nienależne. W szczególności mogła przedstawić dokumenty wydania przy bezspornych płatnościach, z których wynikałoby, że podpisywały je inne osoby niż w dokumentach załączonych do pozwu lub wykazać, że podpisane osoby nigdy u niej nie pracowały. Pozwana nie podjęła żadnej aktywności dowodowej w tym kierunku, a zawnioskowani przez nią świadkowie – prokurent pozwanej oraz pracownik pozwanej w księgowości – wiarygodnie potwierdzili długą praktykę handlową między stronami sporu uzasadniającą roszczenie. Świadek K. P. zeznała, że nie zna pracowników spółki zajmujących się odbiorem towaru, podobnie jak świadek A. Ł., który jednak wskazał, że kojarzy jedną z osób podpisanych na dokumencie wydania jako pracownika pozwanej.

7. Cała aktywność dowodowa pozwanej prowadziła jedynie do wniosku, że faktury, wystawione na kwoty żądane w pozwach, nie zostały jej uprzednio przedłożone w odpowiednim czasie, co Sąd uwzględnił w ustaleniach faktycznych, mając na uwadze wiarygodne zeznania świadków. Przeprowadzone postępowanie dowodowe prowadziło do wniosku, że towary zostały rzeczywiście dostarczone pozwanej, lecz nie doręczono jej niezwłocznie faktur, a pozwana sama nie zorientowała się co do faktu dostarczenia towarów ze względu na rozbudowaną wewnętrzną strukturę organizacyjną i brak dostatecznego informowania się przez poszczególne części tej struktury.

8. Pozwana wreszcie zasugerowała fałszerstwo dokumentów przez powódkę i przedstawiła intencję zawiadomienia o przestępstwie, warunkując ją uwzględnieniem powództwa. Okoliczności przedstawione w toku procesu i wnioski dowodowe stron nie pozwoliły na przyjęcie takiego faktu, tym bardziej że pozwana rozważała zawiadomienie o

przestępstwie dopiero, gdy Sąd dokonałby niezadowolającej jej oceny dowodów. Ewentualne ustalenie tego faktu w procedurze karnej może stanowić podstawę do wznowienia postępowania (art. 403 § 1 k.p.c.).

III. *Stan prawny*

9. Powódka wywodziła swoje roszczenie z faktu, że zobowiązała się przenieść na pozwaną własność towarów i wydała jej towary, a pozwana odebrała towary, lecz nie zapłaciła ceny (art. 535 § 1 k.c.).

10. Zgodnie z ustalonym stanem faktycznym roszczenie powódki o zapłatę ceny towarów było wymagalne (patrz: odsetki) i zasadne, w tym co do wysokości. Pozwana w ramach stałej współpracy dokonywała zamówień przez swoich pracowników po cenie przyjętej w ramach dotychczasowej współpracy, odpowiadającej tej przyjętej przez powódkę w ramach ceny rynkowej (art. 536 § 2 k.c.). Cena ta nigdy nie była kwestionowana przez pozwaną co do bezspornych zamówień – podobnie co do roszczeń w procesie pozwana nie kwestionowała żądania powódki co do wysokości, podważając sam fakt dostarczenia towarów.

11. Mając na względzie powyższe, powództwo podlegało uwzględnieniu co do wszystkich 7 pozwów z wyjątkiem części odsetek i zryczałtowanej rekompensaty wskazanych poniżej.

Odsetki i rekompensata

12. Umowy łącząca strony były transakcjami handlowymi w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy z 8.03.2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (dalej: u.t.h.) jako umowy odpłatnej dostawy towarów zawarte między przedsiębiorcami w związku z wykonywaną działalnością. Wynagrodzenie powódki stanowiło świadczenie pieniężne jak w art. 4 pkt 1a u.t.h. W związku z tym powódce należały się co do zasady odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych, jako że spełniła swoje świadczenie w postaci dostawy towarów i nie otrzymała zapłaty w terminie (art. 7 ust. 1 u.t.h.). Termin zapłaty wynikał ze stałej praktyki stron, w której powódka zawsze wystawiała fakturę w dacie dostarczenia towaru z terminem zapłaty na 7 dni od wystawienia faktury. Powódka w ramach bezspornych dostaw towaru zawsze ten fakt akceptowała niezależnie od tego, kiedy faktycznie te faktury były jej doręczane przez pozwaną. Hipotetyczne odmienne przyjęcie, że strony nie uzgodniły w ten sposób terminów zapłaty dla zamówień w ramach ich stałej współpracy i tak nie mogłoby prowadzić do oddalenia powództwa ze względu na bezwzględnie obowiązujące przepisy u.t.h. (w tym art. 6 ust. 1 u.t.h.).

13. Powódka żądała odsetek według ustalonych terminów zapłaty jak powyżej, przy czym w sprawach prowadzonych uprzednio pod sygn. akt IV GC 311/23, IV GC 364/23 i V GC 249/23 terminy zapłaty przypadły na sobotę i niedzielę, w związku z czym termin zapłaty upływał dopiero kolejnego dnia, który nie był dniem wolnym od pracy ani sobotą (art. 115 k.c.).

14. Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 1 u.t.h. powódce należała się od pozwanej również bez wezwania rekompensata za koszty odzyskiwania należności stanowiąca równowartość kwoty 40 (dla świadczenia pieniężnego nieprzekraczającego 5000 zł) lub 70 euro (dla świadczenia pieniężnego od 5000 do 50 000 zł) od dnia nabycia uprawnienia do odsetek. Według jednoznacznego brzmienia ustawy rekompensata ta należała się bez wezwania od kolejnego dnia po pierwszym dniu opóźnienia w płatności, od którego zaczęły być naliczane odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych. Nie była to zatem wierzytelność bez terminu spełnienia świadczenia, wymagająca wezwania do postawienia w stan wymagalności jak w art. 455 k.c. Zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej zryczałtowana rekompensata należała się od każdej z faktur wystawionych przez powódkę i nie mogła podlegać oddaleniu na podstawie ogólnych zasad krajowego prawa prywatnego (w tym art. 5 k.c.)¹.

15. Jednak nie każda z kwot rekompensat dochodzonych przez powódkę była należna w danej wysokości. W sprawie prowadzonej uprzednio pod sygn. akt IV GC 311/23 wyliczona przez powódkę rekompensata była o 10 zł za wysoka. W sprawie prowadzonej uprzednio pod sygn. akt IV GC 358/23 jedna z rekompensat była błędnie obliczona dla kwoty 70 euro, mimo że świadczenie pieniężne nie przekraczało 5000 zł (faktura (...)), a druga rekompensata była obliczona według kursu euro z niewłaściwego dnia. W sprawie prowadzonej uprzednio pod sygn. akt IV GC

364/23 rekompensata była obliczona według kursu euro z niewłaściwego dnia. W tym zakresie powództwo podlegało oddaleniu.

Koszty procesu

16. Powódka uzyskała roszczenie niemal w całości w każdej z połączonych spraw, w związku z czym Sąd uznał ją za wygrywającą sprawę w rozumieniu art. 98 § 1 k.p.c. i zasądził na jej rzecz całość kosztów procesu. W sprawie nie wystąpiły okoliczności, które uzasadniałyby odstąpienie od ogólnych zasad ponoszenia kosztów. W szczególności fakt, że powódka nie doręczyła niezwłocznie pozwanej faktur nie zwalniał pozwanej z obowiązku rzetelnej weryfikacji w ramach swojej struktury odebrania towarów oraz zapłaty ceny zgodnie z wezwaniem powódki.

17. Powódka poniosła koszty procesu odpowiadające co do każdej spraw poniesionej opłacie od pozwu oraz opłacie skarbowej od pełnomocnictwa 17 zł. Kwoty te zostały przyznane powódce w każdym punkcie zasądzającym koszty procesu od pozwanej. Odrębną kwestią było zasądzenie odpowiedniej kwoty kosztów zastępstwa procesowego – Sąd przyznał powódce wynagrodzenie pełnomocnika według stawek określonych w rozporządzeniu w sprawie opłat za czynności radców prawnych dla sumy wartości przedmiotu sporu dochodzonych roszczeń, tj. według stawki 5400 zł (§2 pkt 6 rozporządzenia) – stawka ta została rozdzielona na 3600 zł co do pierwszego żądania i 1800 zł co do drugiego z żądań i w pozostałym zakresie w ten sposób skonsumowana.

18. Powyższe przyjęcie jednej łącznej stawki wynikało z tego, że powódka nie przytoczyła jakiegokolwiek relewantnej prawnie okoliczności pozwalającej na ustalenie, że odrębne dochodzenie takich samych roszczeń przeciwko pozwanej miało dostateczne uzasadnienie. W okolicznościach tych spraw powódka wystosowała jedno zbiorcze wezwanie do zapłaty i składała pozew i pisma procesowe z dokładnie takimi samymi twierdzeniami i wnioskami dowodowymi z różnicą co do poszczególnych faktur i dostaw. Z kolei pozwana składała dokładnie takie same pisma procesowe w odpowiedzi na pisma powódki. Jedynym prawdopodobnym uzasadnieniem dla takiego działania powódki była chęć rozdrobnienia roszczeń w celu uzyskania możliwie największych kosztów zastępstwa procesowego wbrew łącznej ocenie Sądu. Tak powielonych kosztów nie można było uznać za celowe w rozumieniu art. 98 § 1 k.p.c. Wprawdzie Sąd nie może ustalić niższej stawki zastępstwa procesowego niż określona w powyższym rozporządzeniu stawka minimalna, lecz może nie przyznać stawek w części lub całości od każdej sprawy na zasadach ogólnych, tj. uznając, że są niecelowe lub zbędne (art. 109 § 2 k.p.c.). Rozdrobnienie roszczeń przez powódkę wyłącznie w celu pomnożenia kosztów procesu doprowadziło do skomplikowania procedowania, dodatkowych czynności sądu związanych z łączeniem spraw oraz nieprzejrzystością akt sprawy. Takie działanie powódki było wbrew dobrym obyczajom i stanowiło nadużycie prawa procesowego, które nie zasługuje na ochronę prawną.

(...) Maciej Skuczyński

Zarządzenia:

1. odnotować, w tym w kontrolce terminowego sporządzania uzasadnień orzeczeń;
2. pełnomocnikowi pozwanej (portal):
 - doręczyć odpis wyroku z uzasadnieniem;
3. przedłożyć przewodniczącemu w celu nadania biegu ew. apelacji i zażaleniu powódki do SO.

1.06.2023 r.

(...) Maciej Skuczyński

1 Tak m.in. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 4.05.2023 r., C-78/22, (...)R.O. PRZECIWKO DY, (...)’ (...)S., (...):EU:C:2023:379.